

ФРАНСИСКО КОЛОАНЕ ПРЕМЕРВАНЕ НА СИЛИТЕ

Превод от испански: Цветан Георгиев, 1970

chitanka.info

I

Слънцето се отразяваше в пасбищата, покрити с койрон, като в някакво сивожълтеникаво море, слабо накъдрено от лекия бриз на лятната утрин. Младежът галопираше на своя червеникав жребец по спокойните котловини на Огнена земя.

Херман Васкес никога не бе изпитвал така ясно, както тази сутрин, чувството на младост, на здраве и жизнена сила, което се излъчваше от пасбищата, от синьото и блестящо небе, от ниското слънце и преди всичко от мощния галоп на Чико, красивия, не много едър кон, с три бели крака и звездичка на челото. Чико беше от породата на понитата и галопираше с еластична и дълга крачка, подобна на тази на гуанако. Чико галопираше някак деликатно, със спокойно удоволствие, без да проявява високомерието и самохвалството на полудивите коне на негова възраст.

Лекото английско седло позволяваше на конника да усеща играта на мускулите по гърба на младото животно, притиснато между силните му бедра, и някакъв ток на живота протичаше между човека и коня, и двамата млади, сякаш родени, за да галопират винаги заедно към блесналите хоризонти на равнините в Огнена земя.

От време на време ездачът се спираше на върха на някой хълм, изправяше се на стремената, обхождаше с поглед далечината, погалваше с ръка пламтящата грива на червеникавия жребец и отново се понасяше напред в бавен галоп.

„Въпреки всичко — мислеше си Васкес, — тази Огнена земя не е толкова сурова. Вярно е, зиме сняг я затрупва, но летата ѝ, макар и къси, сияят в светлина. Слънцето си е слънце, а не някакъв жълтеникав фенер, който отегчено се носи над равнината.“

Почувства се привлечен от тази земя и си спомни старото поверие, че този, който се е родил на острова или е живял дълго време на него, се връща накрая тук, за да остави костите си.

Спомни си известния случай със стария Маккензи, колар в стопанството „Ерминита“. Този Маккензи наследил голямо богатство в

Шотландия. Зарязал юздите и конете и заминал да се радва на богатствата в родината си. Но не се изминали и две години и ето че Маккензи се появил отново в Огнена земя, където завършил своите старчески дни, бродейки по равнините в източната част на острова с два коня, по-бели и от брадата му.

Младежът бе дошъл тук преди няколко години от град Пунта Аренас, за да работи отначало като момче за всичко, като „хакерусе“, както казват тук. И ето че сега това голобрадо и непохватно градско момче бе се превърнало в мъжага, покорител на недружелюбната природа.

Той беше заместник-надзирател на фермата „Рио Паро“^[1], която се простираше на петдесет хиляди хектара равнина, където пасяха около тридесет хиляди овци. Дължеше името си на една странна геологическа формация, плод на ерозивната дейност на морето.

И действително сред пампата, там, където човек най-малко можеше да очаква, се намираше един особен канал, една река, която тече в кутиеобразно корито. Това е Атлантическият океан, който навлиза зигзагообразно с километри навътре в пампата.

При отлив коритото се пресушава и ако човек постави на устието мрежа, може понякога да улови големи количества морски костур. При прилив тюлените навлизат по канала, преследвайки рибните пасажи, и тогава човек има възможността да чуе в самото сърце на равнината тяхното мучене, смесено с блеенето на овците.

Понякога в лунни ноци човек можеше да наблюдава фантастични картини. Стада тюлени навлизаха по канала, разсичайки гладката повърхност на водите с блестящите си глави. От мустаците им се стичаха капки вода и те приличаха на нещо средно между кучета и хора.

Овчарите избягваха Рио Паро, въпреки че нищо извънредно не беше се случило нито в нейните води, нито в околностите ѝ. И все пак тази равнинна местност, тясната ивица океан всред пампата, малките тюленчета, които понякога, подтиквани от любопитство, излизаха по пасбищата и се влачеха по тревата, създаваха впечатление, че тук не всичко е съвсем естествено и някакво безпокойство се просмукваше в душите на тези, които кръстосваха по бреговете ѝ.

Разбира се, с изключение на овците, които пасяха по бреговете ѝ, тя нямаше нищо общо с фермата, която носеше нейното име, нито пък

оказваше някакво влияние върху здравословния живот, който водеха тук хората и животните, а още по-малко имаше връзка с обикновената случка из живота на пастирите, която искаме тук да разправим.

Тази сутрин Херман Васкес препускате на своя кон, за да посрещне Хосе Аредондо, надзирателя на фермата, който се връщаше от една заслужена тримесечна отпуска, след като бе работил в стопанството без прекъсване пет години.

Като заобиколи края на морския залив, Васкес забеляза надзирателя в далечината. Приближаваше с характерния дълъг тръс, с който се движат конниците, които имат да преодоляват дълги разстояния.

— Как е Пунта Аренас? Не съм виждал този град от четири години насам — попита заместникът, след като поздрави надзирателя.

— Всичко е наред! А как е фермата?

— Нищо ново. Маркирането даде отлични резултати. Идваш точно навреме, за да започнем стригането.

Двамата приятели се запътиха с бавен ход към фермата. След малко заместник-надзирателят попита своя другар:

— Виждаш ми се весел и нещо променен. Обикновено настроението ти е като на вързан див кон, а сега усмивката ти напират чак през очите — и като му се усмихна сърдечно, продължи: — Внимавай! Градът променя хората.

— Що се отнася до мен — отговори надзирателят, — градът не ме променя. Напротив, намирам градските хора загрижени за дреболии, за смешни неща. Сякаш ги наблюдавам от някой връх, така както наблюдаваме добитъка, когато го обкръжаваме преди стригане или маркиране. Когато човек гледа градските хора отвисоко, втрещено, не издържат на погледа. Моята радост се дължи на нещо друго, което за нещастие се намира в града.

Заместникът помисли за най-изключителното, което можеше да се случи на един пастир, и извика:

— Ожени ли се?

— Да! — отговори, преливащ от радост, надзирателят. — За най-хубавата жена в Пунта Аренас.

— Коя е тя?

— Ще я видиш, не бързай! Утре снимката ѝ ще освети и ще господства в нашата столова. А щом като управата ми построи къща,

ще я доведе в „Рио Раро“.

[1] Рио Раро — на испански „Странната река“. — Б.ред. ↑

II

Надзирателят на фермата „Рио Паро“ и заместникът му бяха не само другари в работата, те бяха и приятели, които сякаш се бяха впрегнали заедно в един и същ ярем.

Бяха станали неразделни приятели, след като бяха премерили силите си в едно трудно състезание, наричано тук „тегли тояга“. Много рядко овчарите се съгласяват да участват в това тежко изпитание, свойствено за тези земи, защото победеният запазва за през цял живот комплекс на физическа малоценност пред победителя, а тук, в Огнена земя, това е по-важно от всичко друго.

Обикновено в това състезание участват хора, еднакви по сила, които другите задължават да се преборят, след като дълго са говорили за превъзходството на единия или на другия.

По характер овчарят е сдържан. Той не харесва и намира за непристойно да се излага на показ. Но когато е станал вече обект на приказки и любопитство, той също така намира за неудобно да го молят да участва в състезанието и един ден обявява, че ще тегли тоягата.

В деня, в който Аредондо и Васкес решиха да премерят силите си, цялото стопанство ги наобиколи. Те седнаха на тревата един срещу друг, изпънаха крака, опряха ги в ходилата и сграбчиха здраво една тояга, която държаха хоризонтално, на височината на краката си. Когато съдията даде знак, те задърпаха със страшна сила.

Гърбовете им се превиха. Голите им ръце заприличаха на дебели възета, чиито нишки всеки момент заплашваха да се скъсат. Кокалите пращяха, потта наниза перли по челата им и никой не можеше да вдигне другия от земята нито на сантиметър, което щеше да означава победа над противника.

Изтощени, те на два пъти почваха и след половин час борба, след като завършиха трите предвидени от правилника схватки, съдията присъди равен.

— Не вярвах, че ще ми устоиш! — каза Аредондо, като разглеждаше изпитателно своя млад съперник, който на вид изглеждаше по-малко силен от него.

След като станаха, те си стиснаха ръце и по предложение на зрителите, в чест на равния резултат, повториха следното обещание:

— Никога, никога вече няма да се теглим на тояга!

И го изпълниха не само що се отнася до тоягата, но и за всичко друго в живота. Те си подадоха един на друг ръце в работата и ако някой път трябваше да се съревновават в нещо, никога не го правеха от суета.

Те бяха двойка работници, която се справяше с всеки вид работа, а приятелството, което изградиха, внушаваше уважение и повлия благотворно върху тези, които ги заобикаляха. Това беше една мъжка дружба, която се коренеше в качествата на двамата приятели и се основаваше на взаимно уважение и разбирателство.

Но все пак тези двама мъже не се познаваха основно, защото полето не създава сложни отношения, а по-скоро ги изглажда. „Градът променя хората“, това беше една стара и мъдра селска максима.

Преместени във фермата „Рио Раро“, те превърнаха голата степ в градина. Овчарите и ратаите разбраха, че надзирателите им са двама души, които ги превъзхождат във всяка работа, и се учеха от тях на преданост, на братско сътрудничество и на безкористност.

За първи път в „Рио Раро“ бяха донесени и посадени такива видове зеленчук, които можеха да виреят в този враждебен климат. Отглеждаха свине, птици, а също така за първи път беше купена мрежа, за да се лови риба в устието на канала. Всичко това разнообрази еднообразната, обичайна за тукашните стопанства храна от месо и консервирани зеленчуци. Фермата „Рио Раро“ процъфтя в ръцете на тия двама мъже и се прочу в цялата източна част на острова. Тя служеше за пример, че животът в тези сурови и тъжни земи може да бъде и по-мек.

III

На следващата сутрин надзирателят се навърташе в оборите, очаквайки с радостна възбуда да чуе какво впечатление е направила на нежния млад приятел снимката на жената, окачена на стената в столовата.

Заместникът излезе от стаята си нарамил необходимите му за работа вещи, и като видя снимката, остана като ударен от гръм. Той не можеше да повярва на това, което виждаха очите му.

Възможно ли беше това странно съвпадение или още по-право тази лоша игра на съдбата?

Той се приближи, за да разгледа снимката по-отблизо, но някакъв непознат трепет го накара да се сгърчи. Стисна юмруци и сбърчи вежди, зад които се настани някаква тъмна и неопределена болка, която го накара цял да потрепери.

— Боже мой, та това е тя! — промърмори той и се върна в стаята си, зашеметен от мъка.

След като се успокои, той възвърна твърдостта си и се отправи на работа.

Като минаваше през обора, надзирателят го запитва:

— Как ти хареса?

— Чудесна е! — отговори Васкес, като потисна трепета в гласа си.

Привечер, когато свършиха дневната работа, младият заместник се появи в малката столова, облечен за път.

— Какво става? — запитва го учуден надзирателят.

— Отивам си! — каза заместникът с известна тежест в гласа. — Пригответх своето хергеле за път, вещите ми са натоварени на конете, кучетата ме чакат.

— Но как може да си тръгваш така внезапно. Тук се е случило нещо и ти ми дължиш обяснение! — каза надзирателят, като се приближи до този, който си отиваше.

Васкес, облечен в кожен костюм и с каскет от гуанако, с ушанки против вятъра, погледна през прозореца далечния пейзаж, извърна отново погледа си, сведе глава и като почукваше по ботушите си с камшика, каза:

— Спомняш ли си, че веднъж ти бях говорил за причината, поради която дойдох в Огнена земя? — и тъй като другият стоеше все още изумен, продължи: — Добре, ще повтора разказа си. Дойдох, защото като дете, гледайки от другата страна на протока, виждах тук едно странно оцветено небе. То се простираше над планините на острова, който, гледан откъм континента, прилича на гигантска змия, простряла се в морето. Тук небето ми се струваше винаги по-блестящо и ми предвещаваше, че ще открия нови, неизвестни и хубави земи, към които се стремяха моите мечти за приключения. Когато пораснах, дойдох тук. Сега виждам тези светлини другаде и тръгвам натам.

— Тези, които като тебе са живели дълго време тук, се връщат винаги в Огнена земя! — отговори му с угаснал глас надзирателят, развълнуван от внезапното събитие.

— Възможно е! — отвърна заместникът със странна усмивка. — Но не в „Рио Паро“!

— Защо?

— Защото ще нарушим обета си и ще трябва още един път да премерим силите си с помощта на тоягата.

Заместникът стисна ръката на другаря си и тръгна към обора, където го чакаше малкото му хергеле от пет коня и трите му овчарски кучета.

Той се качи на един светлочервен кон с бяло петно на челото, пусна напред товарните коне, подсвирна им и се понесе в широк тръс по прашната пътека, следван от трите си кучета, подобен на вечните скитници, които населяват равнините на Огнена земя. Той се запъти на запад, където наистина се запалваха нови светлини, последните преди залеза.

Надзирателят замислен наблюдаваше как малката групичка чезнеше сред воал от сенки и прах, вдиган от конските копита и от нощта, която също започна да препуска към запад.

Той се прибра, затвори вратата и в полумрака се вторачи в красивото лице на снимката, но вече без да изпитва сутрешната радостна възбуда. След това въздъхна и прошепна:

— Има неща, които човек не може да проумее!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.